

A FOLYAMÓR UTCAI RÓMAI VILLA

1974-ben a Folyamór utca – Búvár utca közötti területen (1. kép), az Ecetgyár telkén távfűtőárok fektetése közben mozaikpadló része került elő. Az ásátás határait a még működő gyár épületei is megszabták. 1977-ben kerülhetett sor az ásátás folytatására. 1978-tól a villa feltárását Szirmai Krisztina folytatta és fejezte be. Jelen dolgozatban az 1974-ben és 1977-ben végzett kutatás eredményeiről számolunk be (2. kép).

1974-ben 200 cm mélységben, 8×5 méteres felületen különböző irányú falmaradványok jelentkeztek.

1. sz. fal: DK–ÉNy irányú, földbe rakott kövekből falazva, tetejét lapos, hasított kövek borították. Hossza 4 méter (3. kép 1).

2. sz. fal: Az 1. sz. falból kelet felé ágazott le, tégladarabokból, kövekből földbe rakva; feltárt hossza 3 méter, szélessége 45 cm (3. kép 5).

3. sz. fal: a blokk északi végében DK–ÉNy-i irányú, az árokkal alá húzódott (3. kép 3).

4. sz. fal: az árok déli részén, DK–ÉNy-i irányú, agyagtéglákból rakott; hossza 490 cm, szélessége 50 cm. A falak festve és vakolva voltak (4. kép 4).

Az 1. sz. fal Ny-i oldalán piros alapon zöld sávok festés, keleti oldalán vakolás, mely áterjed a 2. sz. fal északi falára. A 2. sz. fal déli oldalán kétrétegű festés, az első réteg pirossal festett háromszög minták között sárga foltos festés, a második rétegű festést fehér alapon piros és zöld keretelő sávok osztják mezőre.

A 4. sz. fal déli oldalán is kétrétegű falfestmény látható. Piros háromszögminták között sárga kőalakú foltos festés, a második rétegben fehér alapú mezőt piros, keskeny sávok kereteznek. Festése megegyezik a 2. sz. fal déli oldalának festésével. Ez a festés jelentkezik a blokk DK-i sarkában is.

Az 1., 2., 3. és 4. fal által határolt terület bontása közben falfestménytöredékek és nagyszámú stukkótöredék került elő. A helyiséget állatalakos mozaikpadló borítja. A mozaikpadlóra K–Ny-i irányú fal lett ráépítve szabálytalan alakú kövekből (3. kép 3), mely csatlakozik az 1. sz. falhoz, és a 2. sz. fal folytatásának látszik. A mozaikot keretelő szegély az északi részen a legszélesebb, 130 cm. Legjobb állapotban a mozaik Ny-i széle maradt meg.

A fehér mező után 3 sor sötétkék, 4 sor narancssárga, 5 sor piros kockából keretelő sávok, élére állított háromszögekből álló, narancssárga kockából kirakott csikminta húzódik, majd újra sötétkék, fehér, sötétkék kockából álló sávok után szalagfonatos szegély keretezi a képmezőt. A képmező szélén narancssárga, sötétszürke és fehér kövekből kialakított fonatdíszes medaillonok és ellentétes irányú félkörök váltakoznak (3. kép 2).

A Ny-i szélén északról haladva a következő ábrázolásokat találjuk: balra néző bika (3. kép 4), a következő képmező rongált, balra haladó ló, jobb lábát felemeli (3. kép 6), lépegető vízmadár (3. kép 7), oroslán hátsó része, mögötte leveles faág (4. kép 1). A két medaillont összekötő mező itt a mozaik belseje felé kiszélesedik, s tovább folytatódhatott. A következő medaillonban szarvas látható (4. kép 3). A keleti oldalona keretelő sávokon kívül a medaillonok töredékei láthatók, az egyikben egy ugró tigris részével (4. kép 5).

A 2. sz. faltól délre, a felület letisztítása után került elő a 2. számú, geometrikus mintával díszített mozaik. Fehér és piros keretelő sáv után fehér színű kövekből kirakott, élére állított háromszögek piros színű négyzeteket zárnak közre (4. kép 2).

A geometrikus mozaik nyugati fala párhuzamosan halad az 1. sz. mozaik keleti falával, a köztük lévő elválasztó fal el van bontva.

A 2. számú mozaik kikerüli a 4. számú falat, úgy folytatódik Ny-i irányban (5. kép). A 2. számú mozaiktól É-ra, a 4. fal és az abból leágazó déli fal között fekete-fehér kockából kirakott négyzetmintás mozaik került elő (4. kép 4).

Az 1. és 2. fal külső oldalán többszörösen letapasztott agyagréteg jelentkezett, közepén 60 cm átmérőjű vörös átégetett résszel, melyben faszéndarabok is voltak. 1977-ben déli és nyugati irányban bővítettük az árkot. Az árok DK-i sarkából DK–ÉNy irányú fal került elő, 470 cm hosszúságban (5. sz. fal), melyből északi és déli irányban egy-egy fal ágazik le.

Az északra leágazó fal beleköt a 4. sz. fal déli leágazásába. Az 5. számú falon három rétegű festést figyelhetünk meg: sárga, piros színű vonal a festés után sötétzöld foltos festés látható. A leomlott vakolat alatt a fal kváderkövekből volt rakva (4. kép 6).

A leágazó fal mellől nagyon sok falfestménytöredék került elő, az egyes darabokon 3 rétegű festéssel. Az egyes darabokon jól láthatók a második vakolatréteg felrakása előtti bemélyítések. Az árok Ny-i oldalán előkerült az 1. sz. mozaikos helyiség fűtőcsatornája. Az 1. sz. mozaikpadlót 20–30 cm vastagságban falfestmény- és stukkótöredék borítja. A közel kétszáz darab stukkótöredék közül az egyes darabok jellemzőit mutatjuk be. A töredékek alapján különválaszthatók: falat lezáró párkányok; jeleneteket szétválasztó oszlop- és pillértöredékek, falfelületet beborító szőlőlevél, szőlőfürt, és figurális ábrázolásokhoz tartozó töredékek.

Párkányok

Párkány része, tojássor-díszítéssel, két szélén piros festéssel (6. kép 1). Párkány sarokrésze, ötös tagolású, a felső sorban akantuszlevélsor, léctag, kanellurázott

párnatag, léctag után az akantuszzevelsor zárja a párkányt. A párkány bal oldali részén befelé forduló, piros festésű falmaradvány látható (6. kép 5). Ugyanennek a párkányrésznek a töredéke (6. kép 5).

Oszloptöredékek

Pálmatorzset formáló oszloptörzsek (6. kép 2). Kanellurázott törzsű féloszlop, bimbó alakú levéldíszben végződik. Bal szélén szőlőlevél és a fal folytatása (6. kép 3) kanellurázott féloszlop töredékei, alján hármas köteggel, fent bimbódíszben végződik, oldalán a falfelület darabjával (7. kép 1). Bimbó alakú oszlop-végződés (6. kép 4). Virágdíszes oszlopfaj (7. kép 5).

Szőlőfürtök és levelek nagy számban kerültek elő. A 16 darabból a következőket mutatjuk be:

Szőlőlevél, – a középrészéből induló vélelerezet mély bevágással jelezték, a levél végeinél látható a falmezőt keretelő tojásosorú párkányrész (7. kép 2). Szőlőlevél, keskeny formájú, szétálló levélvégekkel, mély erezzel (7. kép 3). Mély vonalakkal erezett levél kettős, vastag középrésszel, a levél széle a keretelő léctaghoz csatlakozik. Szőlőfürtök nagyszemű, tömött szemekkel (7. kép 4). Bimbó és szőlőlevél, keretelő léctaggal (8. kép 7).

Figurális ábrázolások

Meztelen férfitorzó, ágyékán szalag, vastag comb-rész, plasztikus megmintázású (8. kép 9). Meztelen férfialak törzs-, kar- és balralépő láb-része. Karján s a boka fölött pántokkal (8. kép 3). Meztelen férfialak hasi, comb- és vállrésze, köldökéből kiinduló pántokkal. Vállánál levélminta, mely a vállára is áttérjed (8. kép 8). Férfitorzó, kettős körrel jelzett köldökkel, másik alakhoz tartozó combrésszel (8. kép 6). Különböző alakokhoz tartozó láb, comb- és hasi rész, a köldök körül besimítással (8. kép 2). Különböző alakokhoz tartozó váll-, karrészek, pántokkal díszítve (9. kép 3). Női alak torzója, melle kettős körrel jelezve, vállán hátára omló fátyollal (8. kép 10). A kép bal felső sarkában női torzó, melle kettős körrel jelezve, vállán átvett ruhája. Lábfej része, elálló nagy ujjakkal (8. kép 4). Felső testrésze; vállát a nagyalakú kéz fogja át. Az ujjpercek bemélyítéssel jelezve (9. kép 4). Két különböző figurához tartozó kéz és alsókar töredéke (9. kép 5). Az egyik kezében görbevégű kés, ujjpercei bevágott vonallal jelezve, a másik kezében kosár fülét fogja. Puttófej, léctagokkal keretelt mezőben. Pufók arc, vastag száj, ovális alakú szemforma, hangsúlyos szemöldök, kerek szemgolyók. Mély, bevágott vonalakkal haj keretezi az arcot, mely homloka fölött csomóba kötött (9. kép 1). Puttófej töredéke, ovális arcforma, vastag száj, szeme gyöngysorral keretezve, szemöldöke bevágott vonalkázással jelezve, pontszerű szemgolyó. Haja a homlokán koszorúszerűen körbefut (9. kép 2).

Egyéb díszítőelemek

Ovális keretben gyümölcsábrázolások, az egyikhez levéldísz csatlakozik (10. kép 2). Sás formájú levéldíszek, V alakú bevágással (10. kép 1). Léctagok, az egyes díszítőelemek keretelésére (10. kép 3). A stukkó-

kómaradványok – egy dionysos *thiasos* részei lehetnek. A töredékek között 5 férfi és 2 női alakot, valamint különböző alakokhoz tartozó kar- és láb-részeket tudunk megkülönböztetni. A dionysosi mondakörre utal a szőlőlevelek, fürtök és a különböző növényi díszek nagy száma is.

A menet ismétlődő alakokból áll össze, az alakok oldalnézetben vannak ábrázolva, kidolgozásuk egységes, lapos reliefszerű. Kivétel egy férfitorzó (8. kép 9), mely magasságával, kidolgozásával kiemelkedik a többi alak közül. A töredék 50 cm magas, plasztikusan kiképzett, a töredéket fedő vastag gipszréteg is lehetővé tette szoborszerű megmintázását. Feltevésünk szerint Dionysost ábrázolhatta.

A két női alak a menet *maenas* tagjaihoz tartozott. Gyakran jelenik meg a *thiasos*sal együtt a négy évszak ábrázolása, mint a kisárpási és fenékpasztai sírból előkerült *scrinium* lemezen¹, vagy a Severus oszlopon². Ezek az ábrázolásokon Dionysos mindig meztelen. Véleményünk szerint a Folyamór utcában is a *thiasos*sal együtt jelenik meg az évszakábrázolás, erre utal a 9. kép 5. számú fotón látható, görbevégű kést és kosarat tartó kéz, és a 10. kép 2. fotón szereplő gyümölcsös kosár.

Aquincumban Dionysos univerzális istenalak, a termékenység, a vegetáció istene is, tisztelete a 3 évenként megismétlődő tavaszünnepel is összefüggésben van.³ A *thiasos* jelenet ábrázolása a római művészet minden ágában kedvelt volt, s az ábrázolások különösen a Severus dinasztia idején sokasodtak meg, ez összefüggésben van a kelethódító alexandriai gondolat újraéledésével.⁴ A táborban talált egyik oltárkövön Hercules illetve Dionysos alakja látható, s a szöveg Alexander Severus keleti hadmenetére is utal.⁵ A tábor praetoriumában az egyik oltárt az első centurio emeli.⁶ Aquincumban a stukkó mint önálló művészeti ág jelenik meg. Az ábrázolások az egész falfelületet beborították.⁷ A figurák 60–80 cm magasak is lehetnek. A stukkópárkány gyakran a falfelület közepén húzódik, felette a falfestés folytatódik, mint a 6. kép 1. számú képen látható töredéken. A párkányokon néha egymás alatti mezőkben ismétlődnek az ábrázolások, mint a 6. kép 5. számú fotón látható párkányrészen.⁸ A stukkóművészet fejlődésére a szobrászat, a fémművészetben használt díszítőelemek is hatással voltak. A 9. kép 1. számú fotón szereplő puttófej hajának kidolgozása a fémedények maszkos ábrázolásaival rokon.⁹

A Folyamór utcai töredékek megmunkálása közötti különbségeket láthatunk. A művészien kimunkált darabok mellett elnagyoltan megmunkált darabokkal találkozunk, mint a 8. kép 4. számú fotón látható lábfej és a 9. kép 4. számú fotón látható kéz kidolgozása.

A stukkók ábrázolása rokonságban van a csúcshegyi villa stukkódíszítéseivel, amit Nagy Lajos a 3. sz. első évtizedére keltez.¹⁰

A mozaikpadló emblémáiban ábrázolt állatalakok közül a párduc, az oroslán Dionysos kísérői, de a bika, a ló, a madárábrázolás is feltűnik a dionysosi mozaikábrázolásokon. Trierből származó Bacchus-mozaikon fonatdíszrel keretezett emblémában oroslán,

párduc, szarvas látható, az ovális alakú mezőben a négy évszakot ábrázoló nőalak, s középen a fiatal Dionysos látható párdúc és puttó társaságában.¹¹ A másik Trierből származó mozaikon egymást metsző négyzetek veszik körül a nyolcszögű középső emblémát. A fonatdíszes keretben madár, ló, fekvő bika látható.¹² Parlasca a mozaik korát a 3. sz. 20-as éveire keltezi.¹³

A Folyamőr utcai mozaik keleti oldala erősen rongált, de látható, hogy a medaillondíszek a mozaik belseje felé folytatódtak, s egy párdúc alakja is megjelent. A medaillondíszek vehették közre a középső emblémát, amiben valószínűleg Dionysos volt látható, az elképzelt rekonstrukciós rajz alapján¹⁴ (11–12. kép).

A mozaik készítési idejének meghatározásához a következőket vettük figyelembe: A 2. század második felében tűnnek fel a képmezőkkel díszített mozaik szélék. A figurális ábrázolások száma a képmezőn belül is megnő.¹⁵ Különösen a severusi időkre jellemző a több figurális jelenet egymásmellettsége.¹⁶ Az egyes provinciák mesterei már egyéni elrendezéseket, ábrázolásokat alakítanak ki.

Rövidítések

AÉ	Archaeologiai Értesítő
AAH	Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae, Budapest
BJ	Bonner Jahrbücher, Bonn
BpR	Budapest Régiségei
FA	Folia Archaeologica, Budapest
Hellenkemper 1984	G. Hellenkemper: Hofkunst in der Provinz. BJ 184. 1984. 771.
Nagy 1927	Nagy L.: A pannóniai–római díszítő rendeltetésű stukkópárkányok. AÉ XLI 1927. 114–132

Mind az ábrázolásokra, mind a fonatdíszekre a sokszínűség a jellemző. A 2. század második felében az egész mozaikpadlót fehér embléma veszi körül, ami a főjelenet irányában a legszeleesebb.¹⁷ A mozaikos helyiség építési idejét az ábrázolás témája, a kivitelezés formai megoldása, s az analógiák alapján a 2. sz. végére tehetjük. A 3. sz. folyamán az épületrészen belül átalakítások folytak, ekkor állíthatták a geometrikus mozaikot. Az 1. sz. mozaikpadlón lévő másodlagos fal egy későbbi átalakítás következménye lehet. A mozaikot határoló falakon megjelenő falfestmények egységes képet mutatnak, egy időben készülhettek, de a többrétegű vakolás is további használatra utal.¹⁸ Mivel a Folyamőr utca – Búvár utca közötti területen feltárt villának az általunk tárgyalt épületrész csak kis részét képezi, megfigyeléseink csak erre a részre vonatkoznak.

A canabae északi részén már eddig is több jelentős épület került feltárássra, melyek mellé most a Folyamőr utcában feltárt villa is csatlakozik.¹⁹

Nagy 1937	Nagy L.: A csúcshegyi római villa Óbudán. BpR XII. 1937. 28–60
Nagy 1942	Nagy L.: Budapest az ókorban II. Vallási élet Aquincumban. Budapest története. Budapest, 1942
Parlasca 1959	K. Parlasca: Die römischen Mosaiken in Deutschland. Berlin, 1959
Paulovics 1936	Paulovics I.: A Dionysos menet (thiasos) ábrázolása a magyarországi római emlékeken. AÉ XLVIII 1935, 54–102

Jegyzet

1. Paulovics, 1936, 63.
2. Kádár Z.: A szombathelyi bacchikus elefántcsontszobor. FA XIV. 1962. 41.
3. Nagy 1942, 418.
4. Paulovics, 1936, 56.
5. Nagy 1942, 419.
6. Nagy 1942, 419.
7. Nagy 1937, 55.
8. Nagy 1927, 120.
9. Nagy 1937, 31; Parragi Gy.: BpR XX (1963) 321, 21/b kép.
10. Nagy 1937, 60.
11. Parlasca 1959, Taf. 40.
12. Parlasca 1959, Taf. 34.
13. Parlasca 1959, 34.
14. A rekonstrukciós rajzot Málík Éva készítette.
15. Hellenkemper 1984, 77.
16. Hellenkemper 1984, 85.
17. I. Wellner: The Hercules villa in Aquincum. AAH 21. 1969, 255.
18. A falfestményeket egy külön cikkben publikáljuk a restaurálás elkészülte után. Legközelebbi analógia a Helytartópalota 47. számú helyiségének festése. Póczy K.: Az aquincumi helytartópalota festése. BpR XVIII. 1958, 117.
19. Kaba M.: Az aquincumi parancsnoksági épület belső dekorációja a Laktanya utcában. BpR XVI. 1955, 255–372.

A fényképeket Molnár Ilona, a rajzokat Málík Éva készítette. Munkájukat köszönöm.

RÖMISCHE VILLA IN DER FOLYAMÖR-GASSE

Im Jahre 1974 kam während der Aushebung des Grabens der Fernheizung in dem von der Folyamör- und Búvár-Gasse umgrenzten Gebiet, der Rand eines Mosaikbodens zum Vorschein. Im Laufe der Grabung öffneten wir einen Block im Ausmass von 8×5 m in dem Mauerreste unterschiedlicher Richtungen freigelegt wurden.

Den Mosaikraum umgrenzten Mauer 1. von O., Mauer 3. von N, Mauer 4, von S. Die Mauern waren aus Stein gebaut, mit Ausnahme von Mauer 4. die aus Lehmziegeln gelegt wurde. Den Rahmen des freigelegten Mosaikfussbodens bildete ein parallel verlaufendes, aus farbigen Steinen ausgelegtes Linienmuster, dem folgte ein Streifen von auf die Kante gestellten Dreiecken, sodann umrahmte ihn ein Flechtenmuster. Nach dem Umrahmungsstreifen folgten einander runde Medaillons mit halbkreisförmig ausgestalteten Feldern, die Tiere, wie Stier, Pferd, Wasservogel, springender Löwe, Hirsch darstellten. Der östliche Teil befand sich in einem stark zertrümmerten Zustand, mit Verzierungsfragmenten von Medaillons und einem Teil eines springenden Panthers.

Der Mosaikfussboden war mit vielen Stukkoüberresten bedeckt, zwischen denen sich neben Gesimsteilen, Rumpf- und Körperteilen von Säulen, Weintrauben und Traubenblättern, auch Gestaltenfragmente befanden.

Die Stukkoüberreste dürften Teile eines Dionysos Thiasos gewesen sein. Wir konnten 5 Männer- und 2 Frauengestalten unterscheiden, ausserdem kamen auch zu mehreren Gestalten gehörende Bruchteile zum Vorschein.

Auf den Legendenkreis von Dionysos weist die grosse Zahl von Traubenblättern und Weintrauben. Der Dionysos-Kult in Aquincum wuchs um die Wende des 2–3. Jahrhunderts und ebenso auch die Thiasos Darstellungen, welche auf Reliefs und erhabenen Metallmustern erschienen. Der Kult hängt mit der Dionysos Verehrung der Severus Dynastie zusammen.

In Aquincum ist Dionysos Gottheit der Fruchtbarkeit, der Vegetation und steht somit in Zusammenhang mit dem alle 3 Jahre abgehaltenen Frühlingsfesten. Wir nehmen an, dass sich die auf den Stukkos

befindlichen Darstellungen damit in Zusammenhang gebracht werden können, worauf auch der Obstkorb und das Handfragment mit dem Traubenmesser hinweisen.

Das mittlere Emblem des Mosaikbodens wurde völlig zerstört, so können wir auf dessen Thema nur folgern: wenn wir die auf dem Bildrand dargestellten Tieren, die Begleiter von Dionysos sind mit dem aus den Stukkofragmenten rekonstruierbaren Bild vergleichen, können wir annehmen, dass auch das Emblem mit der Darstellung des Dionysos-Kultes zusammenhängt.

Die Entstehungszeit des Mosaiks haben wir aufgrund folgenden festgestellt. In der 2. Hälfte des 2. Jahrhunderts erscheinen die mit Bildfeldern geschmückten Mosaikränder, und auch die Anzahl der figurativen Darstellungen innerhalb des Bildfeldes nimmt zu. Das Nebeneinander von mehreren figurativen Szenen ist besonders für die Zeit Severus' charakteristisch. Auch die Flechtenverzierungen vermehren sich und werden immer bunter. Die ähnlichen Darstellungen der Mosaiken von Triere, können auch auf die zwanziger Jahre der 3. Jahrhunderts datiert werden. Auch die Analogien der Stukkos weisen auf den Beginn des 3. Jahrhunderts hin. Aufgrund dieser nehmen wir die Entstehung des Mosaiks mit der Wende des 2–3. Jahrhunderts an.

Der aus geometrischen Quadraten ausgelegter Mosaikfussboden Nr. 2., der auf der Südseite der 2. Mauer zum Vorschein kam, dürfte schon später entstanden sein, indem er die Südmauer (Nr. 4.) des 1. Mosaikfussbodens umgehend weiterläuft.

Im 4. Jh. wurde auf dem Mosaikfussboden sekundär eine Mauer aufgezogen und die Wand zwischen dem 1. und 2. Mosaik ausgehoben.

Von der umfangreichen Villa auf dem Areal der Folyamör und Búvár Gasse wurde durch die Grabungen 1974 nur ein kleiner Teil freigelegt. Die Bauperioden können erst nach der vollständigen Publikation genau bestimmt werden.

An der Nordseite der canabae kamen schon bisher mehrere bedeutende Villenbauten zum Vorschein, denen schliesst sich der nun erschlossene Villenteil an.

Abbildungen

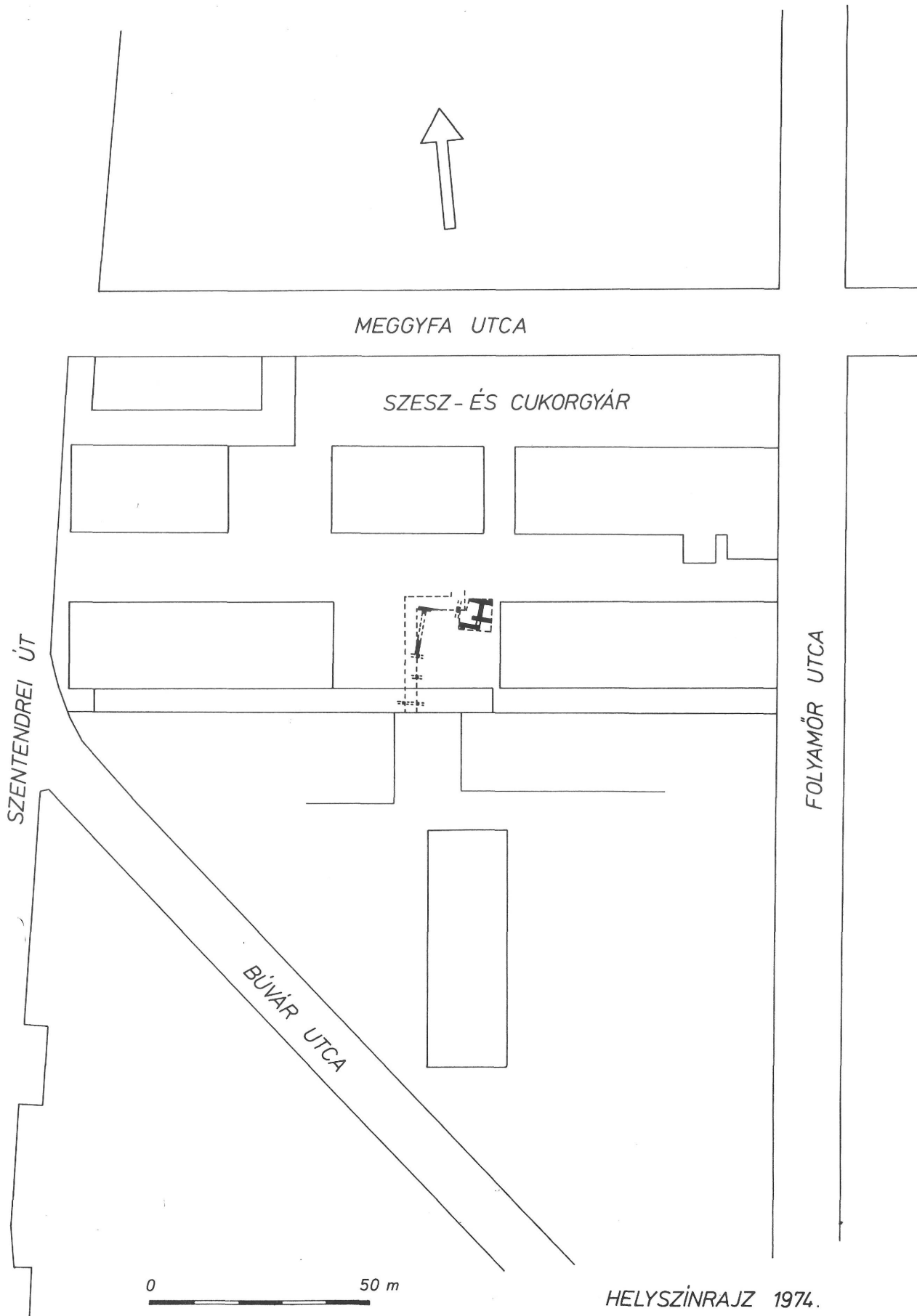
- Abb. 1. Plan der Grabung.
 Abb. 2. Plan der Grabung 1974 und 1977.
 Abb. 3. 1: Mauer Nr. 1.; 2: Die westliche Seite des Mosaiks mit Medaillonverzierung; 3: Mauer Nr. 3. am Nordrand des Grabens; 4: Stier; 5: Die auf den Mosaikfussboden sekundär gebaute Mauer; 6: Pferd; 7: Wasservogel.

- Abb. 4. 1: Löwe mit Ast; 2: Geometrisches Mosaik; 3: Hirsch; 4: Mosaik Nr. 3. an der Südseite der 4. Mauer und die von der 4. Mauer abzweigende Wand; 5: Springender Tiger; 6: Wandmalerei im nordöstlichen Mauerwinkel.
 Abb. 5. Zeichnung des Mosaikfussbodens mit Tierfiguren und geometrischen Ornamenten.

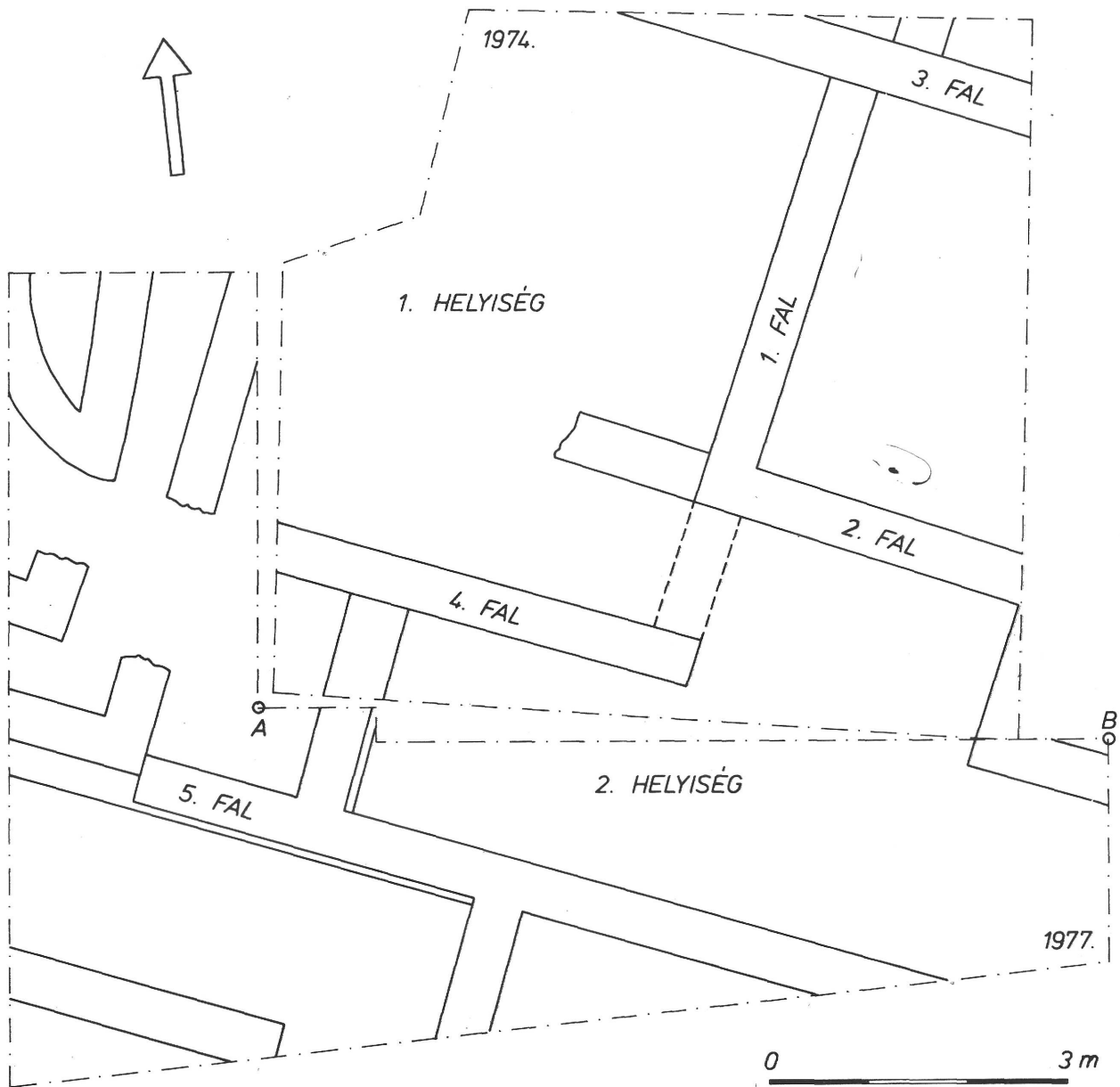
- Abb. 6. 1: Mit Eierreihe geschmückte Gesimspartie; 2: Palmenstämme darstellende Säulen; 3: Kanellierte Halbsäulenfragmente; 4: Knospenförmige Säulenendungen; 5: Mit Akanthusblättern geschmückte Gesimspartie.
- Abb. 7. 1: Halbsäulenfragmente mit Knospenendung; 2: Weintraubenblatt mit Gesimsteil; 3: Weintraubenblatt; 4: Weintrauben; 5: Säulenkopf mit Blumenverzierung.
- Abb. 8. 1: Weintrauben; 2: Bauch- und Schulterfragmente; 3: Rumpf einer Männergestalt, Beinteile; 4: Fussteil; 5: Weibliches Torso; 6: Männertorso; 7: Knospe und Weintraubenblatt mit Rahmenleistenteil;
- 8: Männergestalt mit Blumenverzierung auf der Schulter; 9: Männertorso; 10: Körper einer Frauengestalt.
- Abb. 9. 1: Puttokopf in einem umrahmten Feld; 2: Puttokopffragment; 3: Bein- und Schulterfragmente; 4: Auf einer Schulter lastende grosse Hand; 5: Messer und Korbhenkel haltende Hände.
- Abb. 10. 1: Blattverzierungen; 2: Obstschüssel; 3: Rahmenleistenteile.
- Abb. 11. Rekonstruktion von Rahmenornamenten des Mosaikfussbodens mit Tierfiguren.
- Abb. 12. Zeichnung des Mosaikfussbodens mit Tierfiguren.

Képjegyzék

1. kép Ásatás helyszínrajza.
2. kép Az 1974-es és 1977-es ásatás alaprajza.
3. kép 1: 1. sz. fal; 2: Mozaik Ny-i oldala medaillondíszekkel; 3: 3. sz. fal az árok É-i szélén; 4: Bika; 5: Mozaikpadlóra másodlagosan ráépített fal; 6: Ló; 7: Vízimadár.
4. kép 1: Oroszlán faággal; 2: Geometrikus mozaik; 3: Szarvas; 4: A 4. fal déli oldalán a 3. számú mozaik és a 4. falból leágazó fal; 5: Ugró tigris; 6: Falfestmény az ÉK-i falsarokban.
5. kép Állatalakos és geometrikus díszítésű mozaikpadlók rajza.
6. kép 1: Tojással díszített párkányrész; 2: Pálmatorzset ábrázoló oszlopok; 3: Kanellurázott féloszlop-töredékek; 4: Bimbó alakú oszlopvégzördések; 5: Akantuszlevéllel díszített párkányrész.
7. kép 1: Féloszlop-töredékek bimbós végzördéssel; 2: Szőlőlevél, párkány részével; 3: Szőlőlevél; 4: Szőlőfürtök; 5: Virágdíszes oszlopfej.
8. kép 1: Szőlőfürtök; 2: Hasi- és válltöredékek; 3: Férfialak törzse, láb részei; 4: Lábfej része; 5: Női torzó; 6: Férfitorzó; 7: Bimbó és szőlőlevél keretelő léctaggal; 8: Férfialak, vállánál növényi dísszel; 9: Férfitorzó; 10: Női alak felsőteste.
9. kép 1: Keretelt mezőben puttófej; 2: Puttófej töredéke; 3: Láb- és válltöredékek; 4: Vállra nehezítő nagyalakú kézfej; 5: Kést és kosárfület tartó kezek.
10. kép 1: Levéldíszek; 2: Gyümölcsös tál; 3: Keretelő léctagok.
11. kép Állatalakos mozaikpadló keretdíszítéseinek rekonstrukciója.
12. kép Állatalakos mozaikpadló rajza.

HELYSZÍNRAJZ 1974.

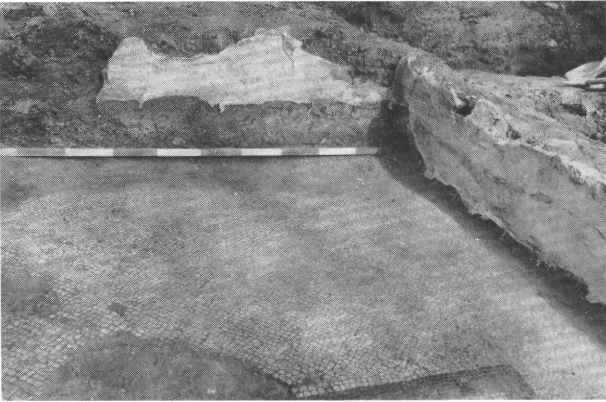
ÁSATÁSI ALAPRAJZ 1974. - 1977.

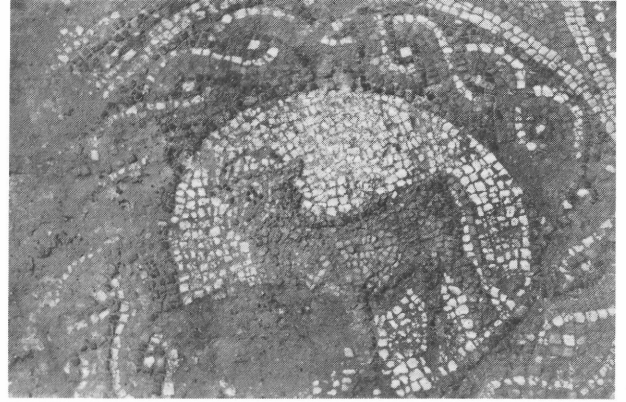
1

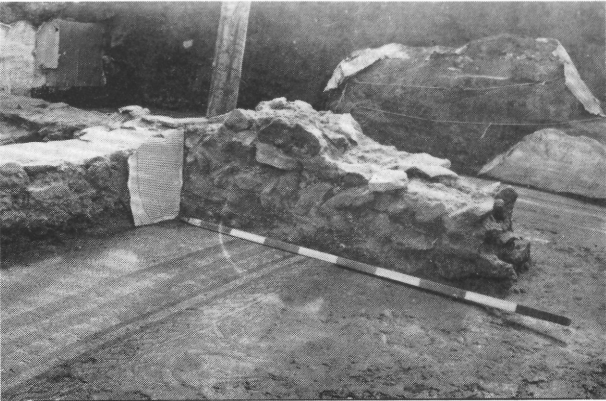
2

3

4

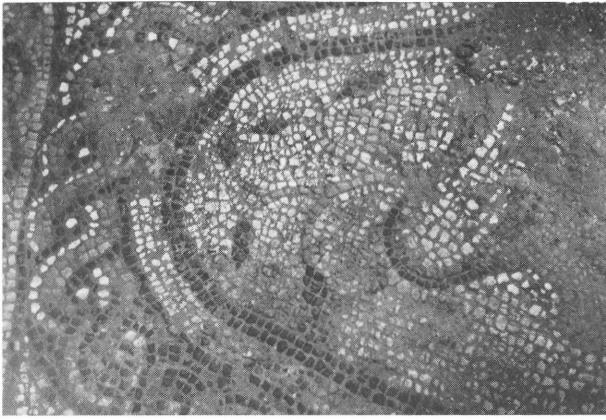
5

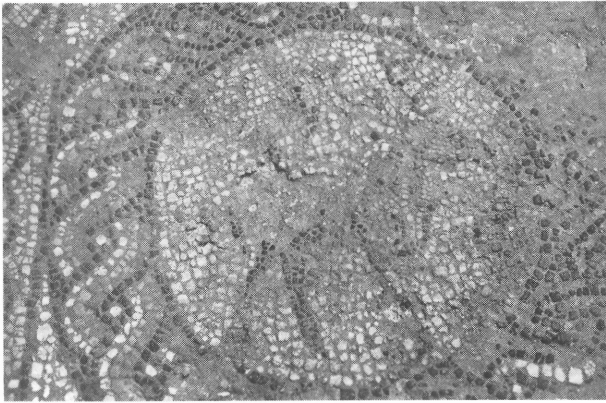
6

7

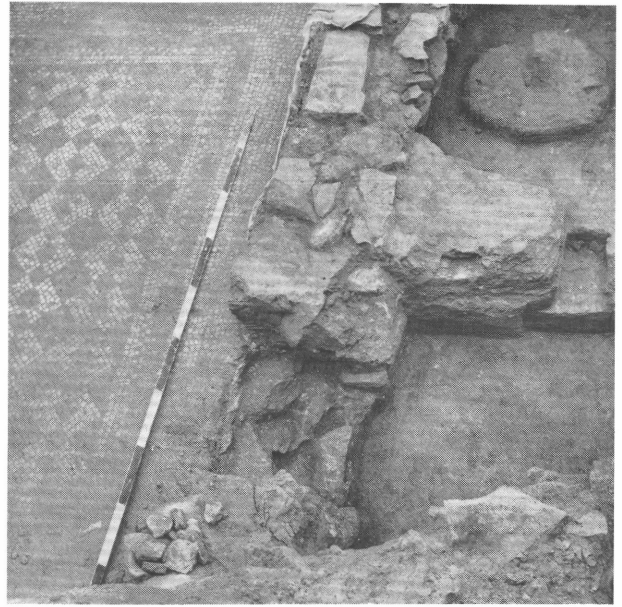
1

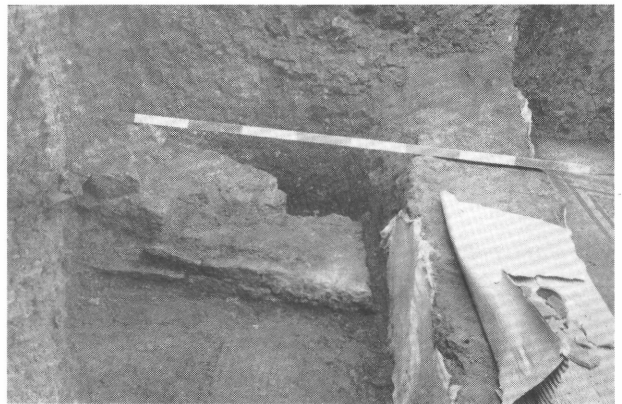
3

5

2

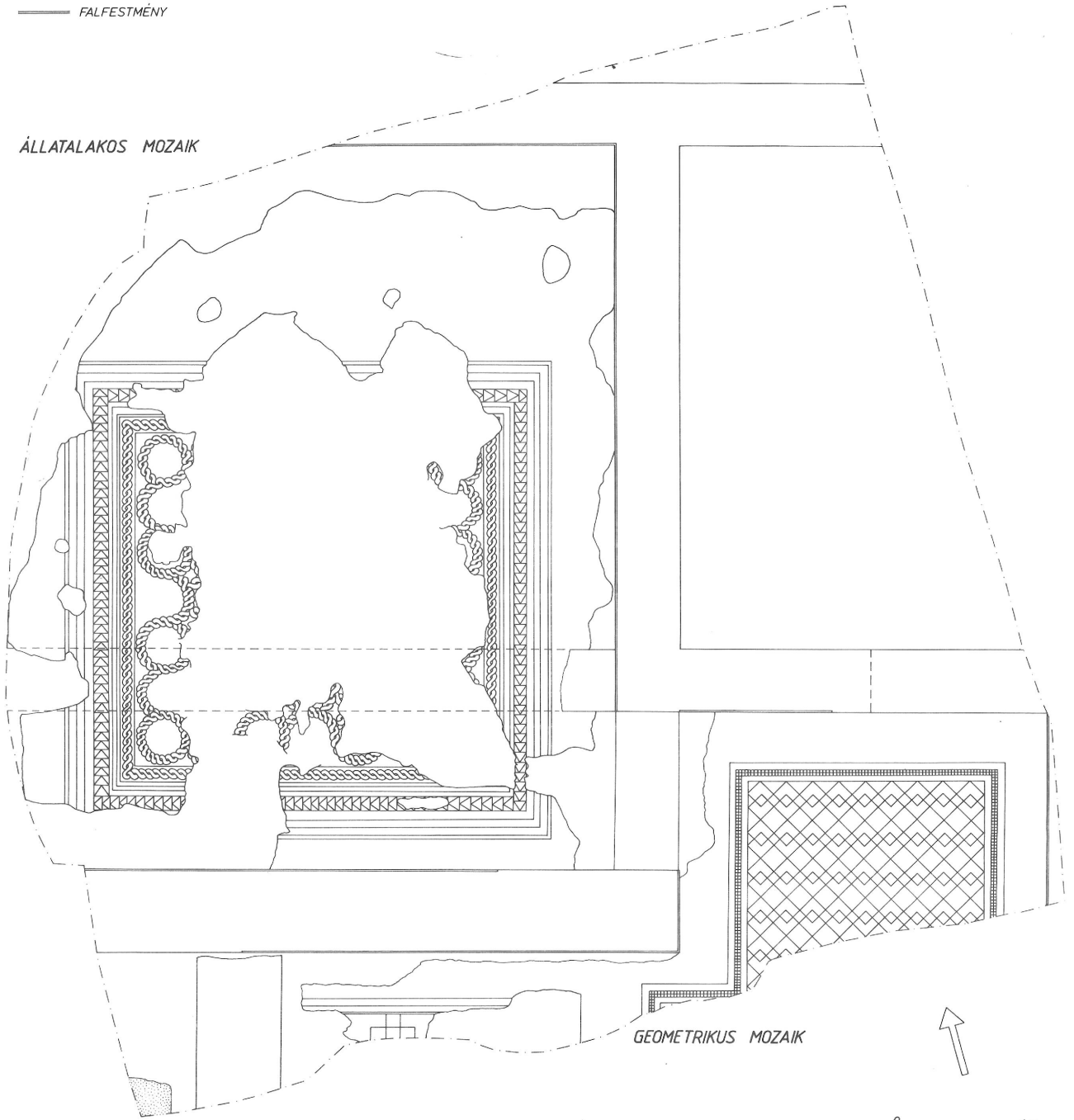

4

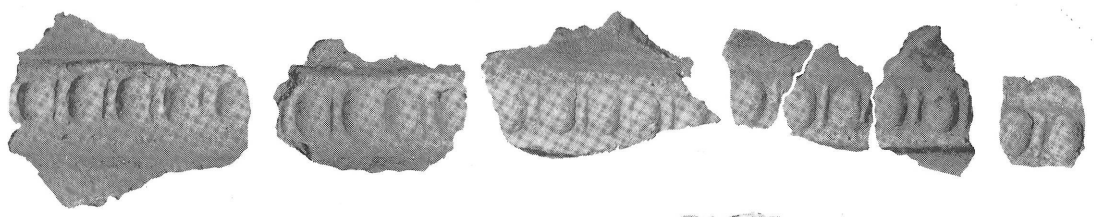
6

ÁLLATALAKOS MOZAIK

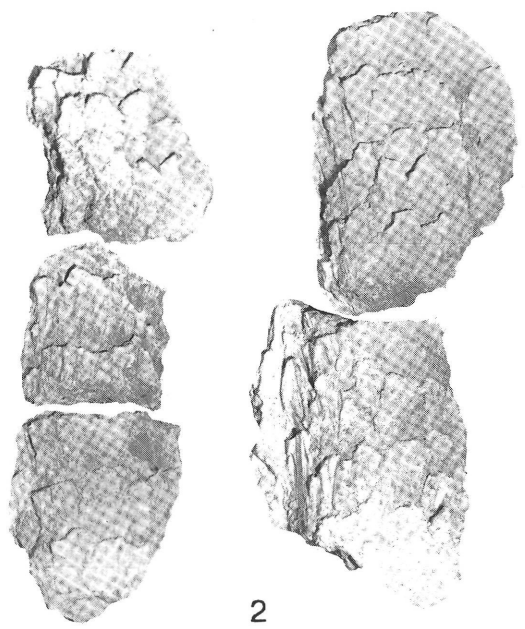

GEOMETRIKUS MOZAIK

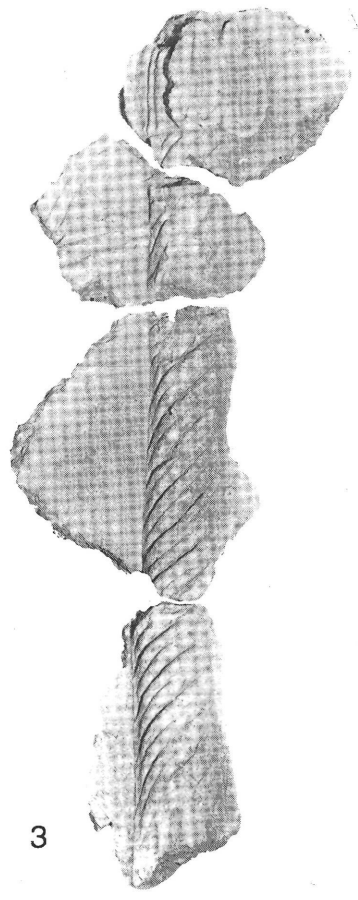
1974-es SZELVÉNY

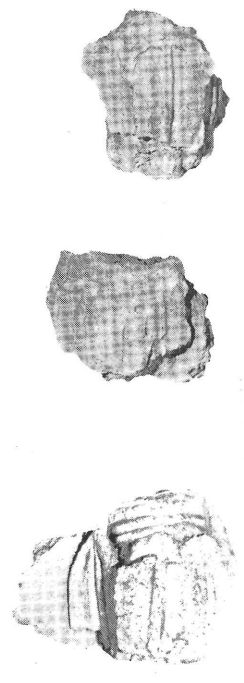
1

2

3

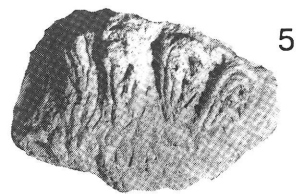
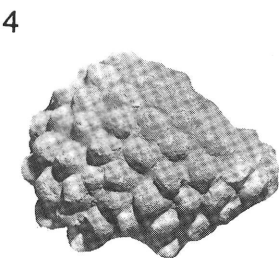
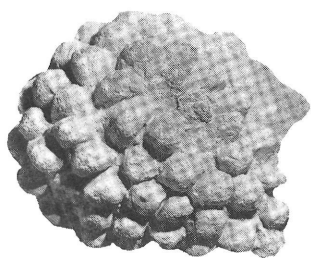
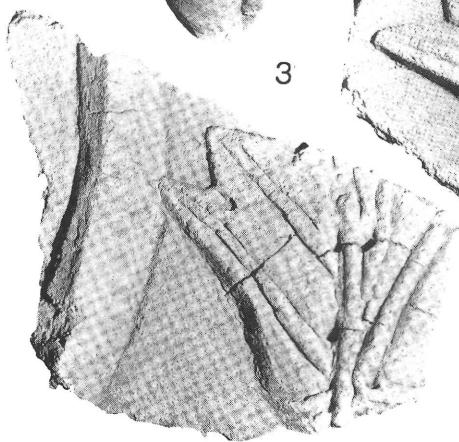
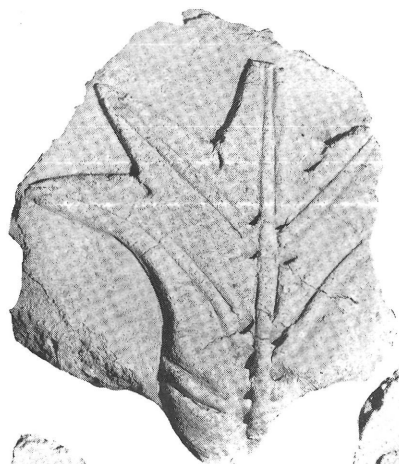
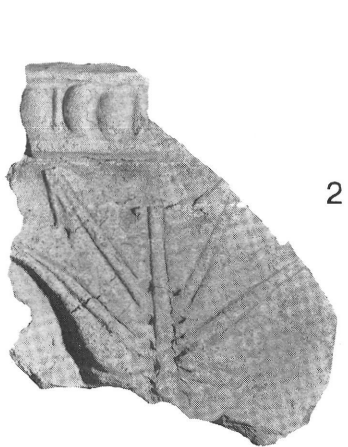
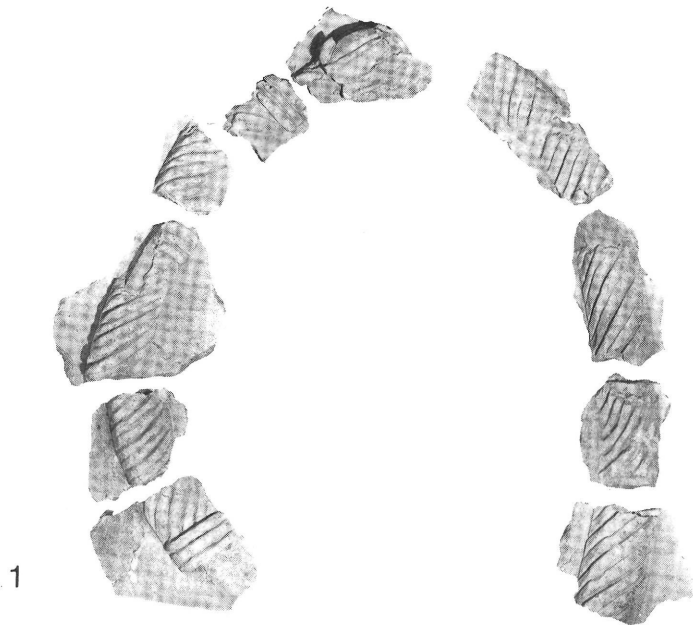
4

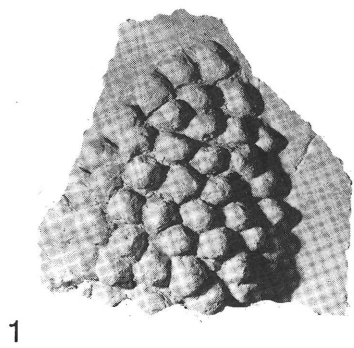

5

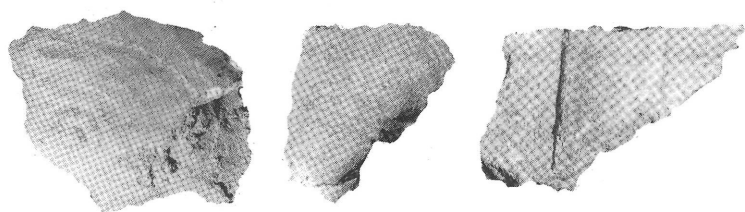

6

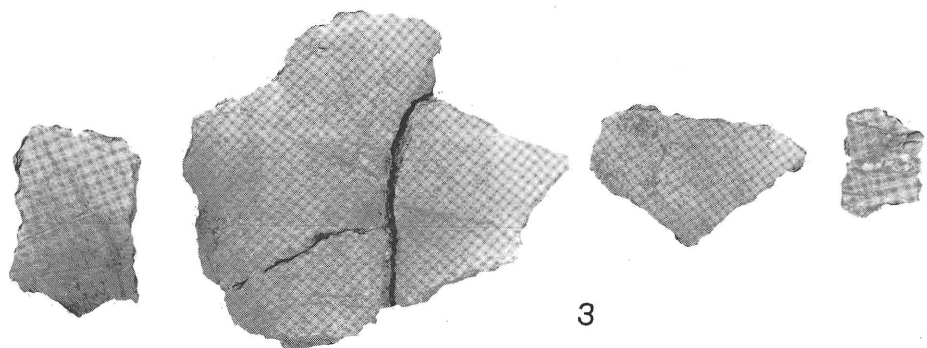

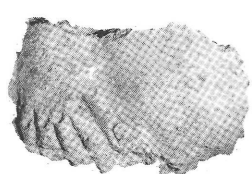
1

2

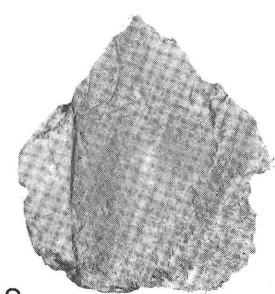
3

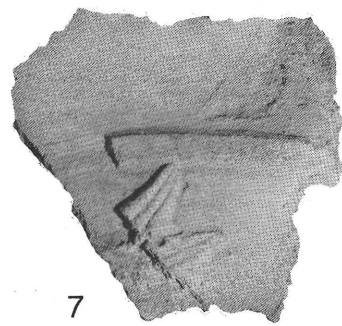
4

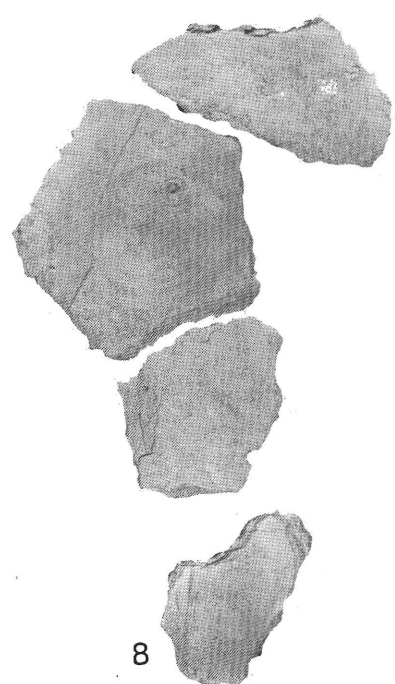
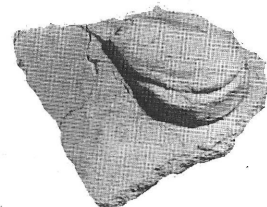
5

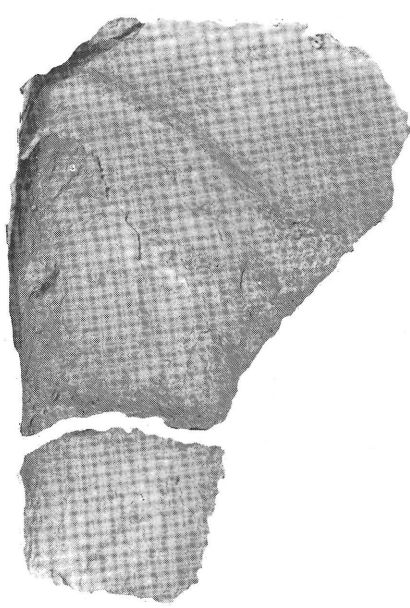
6

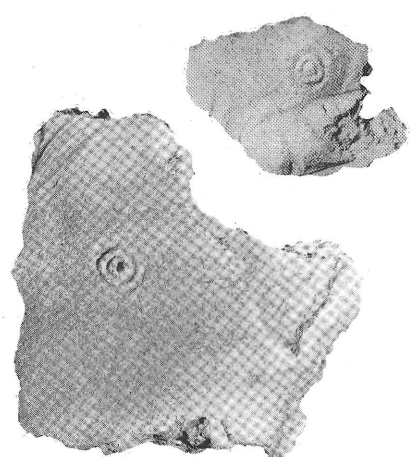
7

8

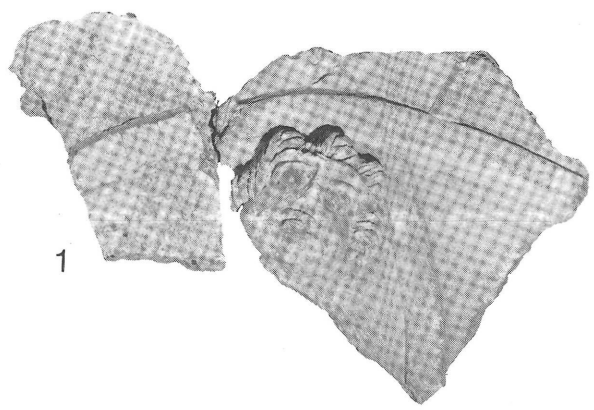

9

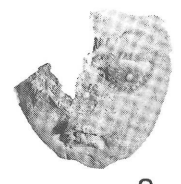

10

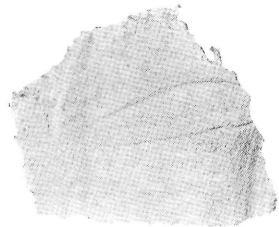
8

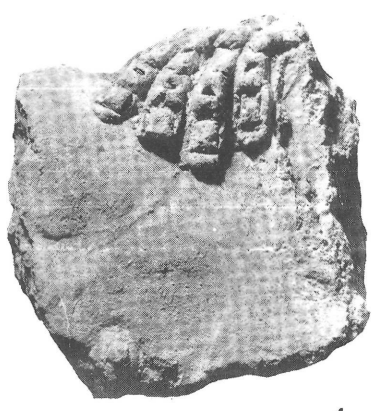
1

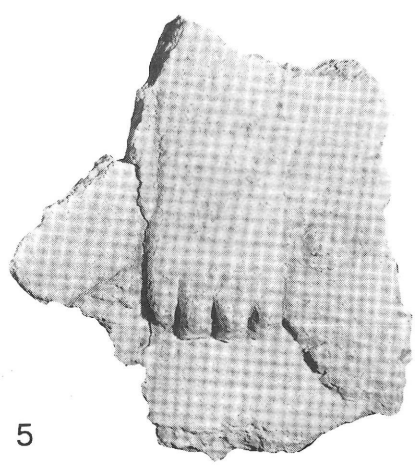
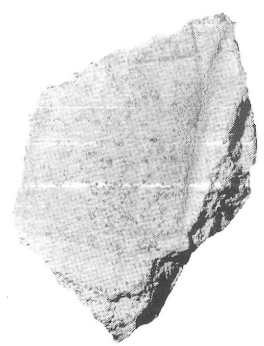
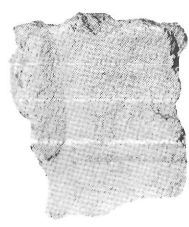
2

3

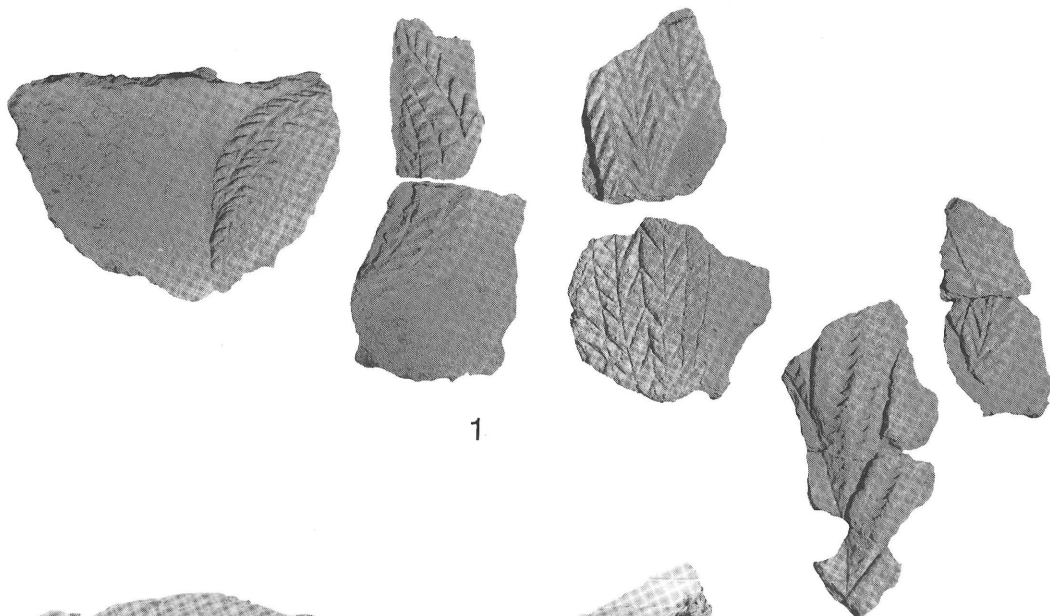

4

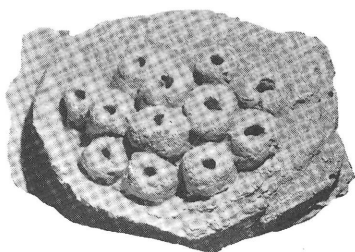

5

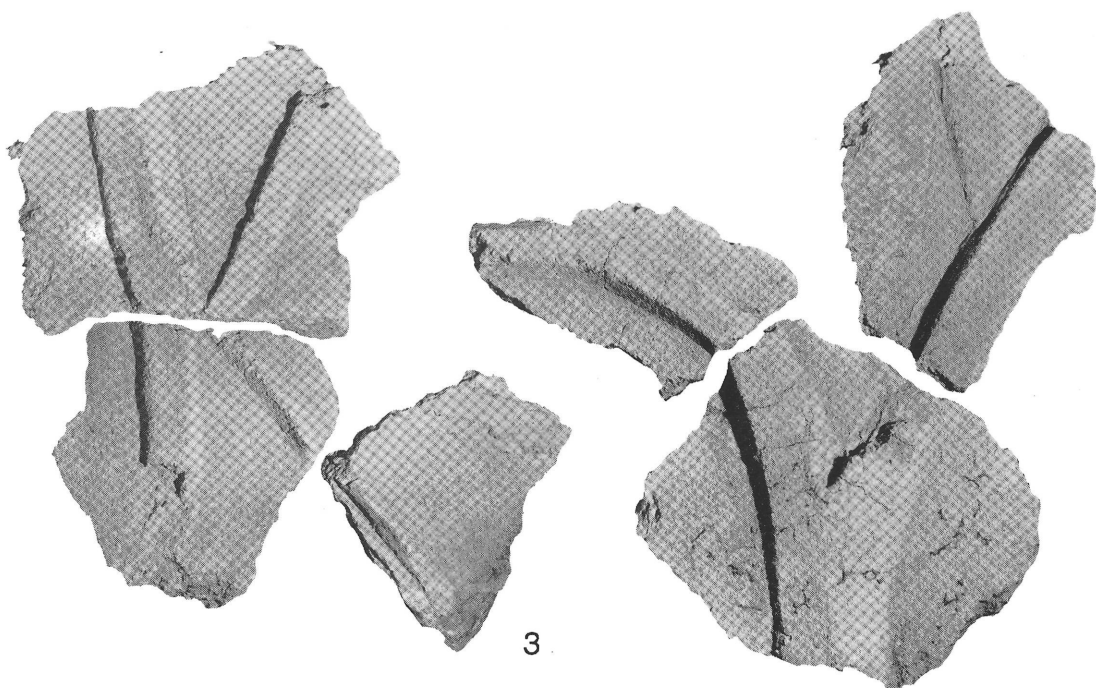
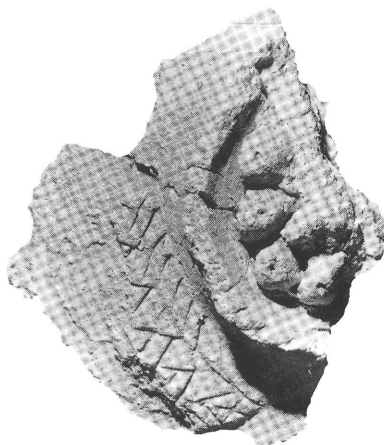
9

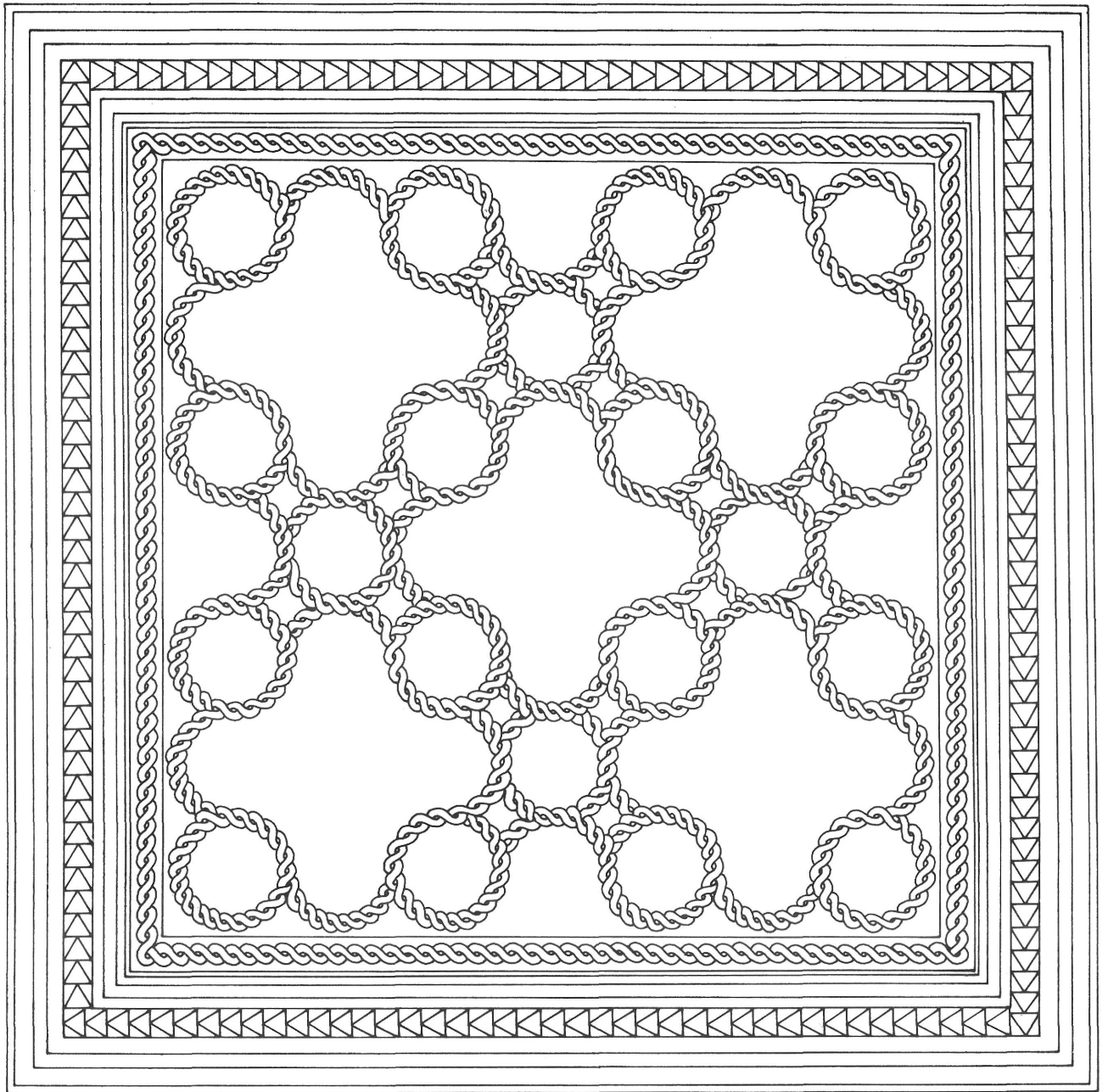
1

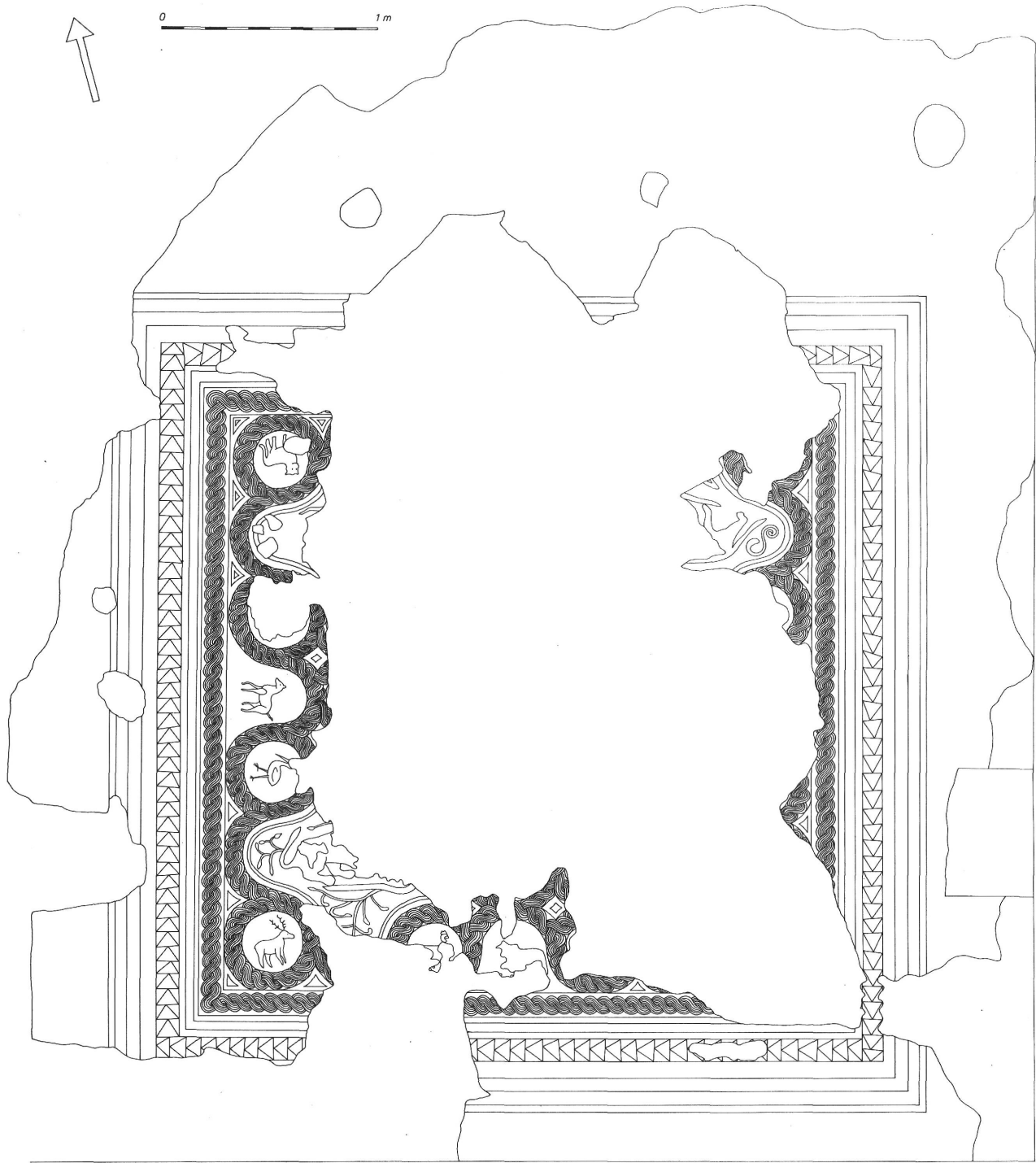
2

3

0 1 m

ÁLLATALAKOS MOZAIK